

जिल्हा प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (DIU) स्मार्ट, नाशिक
कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (ATMA), नाशिक
Agricultural Technology Management Agency, Nashik

(SAMBHAJI CHOWK, UNTWADI ROAD, NASHIK-422002 Ph- 0253/2973335) Email- nashik.diu.smart@gmail.com.

जा.क्र.आत्मा/स्मार्ट/अ.लेखापरिक्षण/ 1655 /२०२४

दिनांक 11 / 10 / २०२४

प्रति,

मा.अंतर्गत लेखापरिक्षक, स्मार्ट प्रकल्प
मे.एस.के.पतोडीया अॅण्ड असोसिएट्स
चार्टर्ड अकॉंटंट्स,

विषय :- मा.बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय आणि ग्रामिण परिवर्तन (SMART) प्रकल्पांतर्गत
सन २०२०-२१ मधील अंतर्गत लेखापरिक्षण मुद्दा वगळणेबाबत...

संदर्भ :- ऑनलाईन MIS प्रणालीतील सन २०२०-२१ मधील अंतर्गत लेखापरिक्षण मुद्दा क्र.-१,२ व ३

महोदय,

उपरोक्त विषयांन्वये सविनय सादर करण्यात येते की, मा.बाळासाहेब ठाकरे कृषि व्यवसाय आणि ग्रामिण परिवर्तन (SMART) प्रकल्पांतर्गत सन २०२०-२१ मध्ये नाशिक जिल्ह्यातील देवळा अॅग्रो प्रोड्युसर कंपनी, देवळा तालुका-देवळा तसेच गोदावरी विविध कार्यकारी सहकारी सेवा संस्था, चांदोरी तालुका- निफाड या दोन समुदाय आधारीत संस्था पायलट प्रकल्पात सहभागी होत्या.

१. सन २०२०-२१ मध्ये सदर प्रकल्प प्रथम टप्प्यातच असल्याने प्रकल्पाच्या कामकाजाच्या मार्गदर्शक सुचना क्षेत्रीय स्तरावर अप्राप्त असल्याने प्राप्त अनुदान जिल्हास्तरावर खर्च करावे किंवा तालुका स्तरावर खर्च करावे याबद्दल सुचना प्राप्त नसल्याने तसेच या कार्यालयाच्या प्रचलित नियमाप्रमाणे अनुदानाचे तालुकास्तरावर वितरण करण्यात आले आहे.
२. स्मार्ट प्रकल्पांतर्गत मुख्य साखळी विकास घटकांतर्गत देवळा तालुक्यातील देवळा अॅग्रो प्रोड्युसर कंपनी लि. देवळा या लाभार्थी संस्थेच्या सभासद शेतकऱ्यांना ३० बाजाराभिमुख पिक प्रात्यक्षिके देण्यात आली होती. सदर प्रात्यक्षिकांकरीता आवश्यक कृषि निविष्ठा तालुका स्तरावरून खरेदी करण्यात आलेले आहेत. निविष्ठा संपादनाच्या सविस्तर मार्गदर्शक सुचना अप्राप्त होत्या, तसेच संपादन प्रक्रियेबाबत सविस्तर प्रशिक्षण जिल्हा, तालुका व सी.बी.ओ. स्तरावर देण्यात आलेले नाही. सदरील कालावधीत स्मार्ट प्रकल्पातील जिल्हा स्तरावरील अधिकारी/कर्मचारी यांची नियुक्ती झालेली नाही. त्यामुळे प्रचलित नियमाप्रमाणे संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी यांच्या सनियंत्रणाखाली संपादन प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. मार्गदर्शक सुचना अप्राप्त असल्याने संपादन समिती गठित नसल्याने लाभार्थी संस्थेच्या जबाबदार संचालकांसमोर दरपत्रके उघडण्यात आली होती. संपादन प्रक्रियेतील पुरवठादार यांचे दरपत्रक, देयक, डिलीवरी चलान, पुरवठा आदेश इ. अनुषंगिक कागदपत्रे त्रुटी पुर्ततेमध्ये ऑनलाईन MIS प्रणालीत अद्यावत करण्यात आलेली आहेत. सदर संपादन प्रक्रियेबाबत पुरवठादार लाभार्थी शेतकरी व इतर कुणाचीही कसलीही लेखी अथवा तोंडी तक्रार आजरोजी पर्यंत प्राप्त झालेली नाही.

जिल्हा प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (DIU) स्मार्ट, नाशिक
 कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (ATMA), नाशिक
 Agricultural Technology Management Agency, Nashik

(SAMBHAJI CHOWK, UNTWADI ROAD, NASHIK-422002 Ph- 0253/2973335) Email- nashik.diu.smart@gmail.com.

तसेच सदर संपादनाचे लेखे हे बाहय लेखापरिक्षकांनी देखील तपासले असून वस्तुस्थिती मान्य करुन लेखापरिक्षण आक्षेपही वगळण्यात आले आहेत. तरी आपणास विनंती आहे की आपणही तत्कालीन वस्तुस्थितीचा विचार करुन सदर आक्षेप वगळावा.

- स्मार्ट प्रकल्पांतर्गत मुख्य साखळी विकास घटकांतर्गत निफाड तालुक्यातील गोदावरी विविध कार्यकारी सहकारी सेवा संस्था, चांदोरी तालुका निफाड या समुदाय आधारीत संस्थेची पायलट प्रकल्पात निवड झाली होती. सदर समुदाय आधारीत संस्थेच्या सभासद शेतकऱ्यांना ३० बाजाराभिमुख पिक प्रात्यक्षिके देण्यात आली होती. सदर प्रात्यक्षिकांकरीता आवश्यक कृषि निविष्ठा तालुका स्तरावरुन खरेदी करण्यात आल्या होत्या. निविष्ठा संपादनाच्या मार्गदर्शक सुचना अप्राप्त असल्याने तत्कालीन प्रचलित नियमाप्रमाणे संबंधीत तालुका कृषि अधिकारी यांच्या सनियंत्रणाखाली संपादन प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. संपादन प्रक्रियेतील पुरवठादार यांचे दरपत्रक, देयक, डिलीवरी चलान, पुरवठा आदेश इ. अनुषंगिक कागदपत्रे त्रुटी पुर्ततेमध्ये ऑनलाईन MIS प्रणालीत अद्यावत करण्यात आलेली आहेत. सदर संपादन प्रक्रियेबाबत पुरवठादार लाभार्थी शेतकरी व इतर कुणाचीही कसलीही लेखी अथवा तोंडी तक्रार प्राप्त झालेली नाही. संपादनाचे लेखे हे बाहय लेखापरिक्षकांनी देखील तपासली असून वस्तुस्थिती मान्य करुन लेखापरिक्षण आक्षेप वगळण्यात आले आहेत. आपणदेखील तत्कालीन वस्तुस्थितीचा विचार करुन सदर आक्षेप वगळावा, ही विनंती.

(सुनिल वानखेडे)

प्रमुख, जिल्हा प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष,
 स्मार्ट जिल्हा-नाशिक

प्रत:- मा. नोडल अधिकारी, विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी कक्ष (स्मार्ट) नाशिक विभाग, यांना माहितीस्तव समादराने सादर.

SMART-DIU-Nashik- Online Internal Audit Paras

Financial Year	Para No	Audit Quarter	Audit Category	Audit Section	Audit Para Title	Audit Description	Severity	Para Status	Para Amount (in Rs.)
F.Y. 2020-21	1	Quarter 1	Monetary	Procurement	Discrepancies in compliance of procurement procedure and record keeping	FY 2020-21. 1. Farmer Field School Grant has been provided to block agriculture office Deola and Niphad for Farmer Field School and demonstration kit. Grant distribution details: SN Taluka Farmer Field School Crop demonstration kit Total 1 Deola Rs.32,000 Rs.1,80,000 Rs.2,12,000 2 Niphad Rs.32,000 Rs.1,50,000 Rs.1,82,000 Following irregularities were noticed: a. Procurement process for the expenses was followed at block level whereas the same was to be incurred at DIU level. b. Sanction/ Approval letter to distribute grant at block level was not made available to us for verification. However, we were reviewed the procurements done at block level and found following issues in both the blocks:	High	Submitted by Auditor	394000
	2	Quarter 1	Monetary	Procurement	Discrepancies in compliance of procurement procedure and record keeping	FY 2020-21. 2. Deola Block For purchase of onion seeds and fertilizers crop demonstration kit, quotations were received from 3 parties i.e. Deola Purv Vibhag Co-operative society, Deola Agro Mahakrushi Udyog Mart and Matoshri Agro Agency. After selection Deola Purv Vibhag Co-operative society, payment has been made with the following irregularities: a. Delivery challan was not made available for our verification. b. GST Registration Certificate is mandatory for bidding, however, Deola Agro Mahakrushi Udyog Mart and Matoshri Agro Agency did not provide GST and PAN Details c. Inward number and opening date and time were not mentioned on the envelope. d. Minimum 3 member stamp and signature was not affixed on the envelope. e. Contact details of Matoshri Agro Agency were not provided on the letter head. V. No. Bill No. Bill date Amount (In Rs.) PFMS No. 07 647 08 12 2020 Rs.89,700 C022135354006 07 1391 08.12.2020 Rs.90,300 C022135354006	High	Partially Accepted by Auditor	180000
	3	Quarter 1	Monetary	Procurement	Discrepancies in compliance of procurement procedure and record keeping	FY 2020-21. 3. Niphad Block For purchase of onion seeds and fertilizers and crop demonstration kit, quotations were received from 3 parties i.e. Vijay Agro Services, S K V P brothers and Agro Life Solutions. However, payment has been made to the selected party with the following irregularities: a. Delivery challan was not made available for our verification. b. GST Registration Certificate is mandatory for bidding, however, the bidders did not provide GST and PAN Details c. Inward number and opening date and time were not mentioned on the envelope. d. Minimum 3 member stamp and signature was not affixed on the envelope. Contact details of S K V P brothers were not provided on the letter head. V. No Bill No Bill date Amount (In Rs.) PFMS No. 07 F/CR/20-21/684 02 01 2021 Rs.69,750 C022135354006 07 F/CR/20-21/1550 02 01 2021 Rs.26,400 C022135354006 07 O/CR/20-21/454 02 01 2021 Rs.28,800 C022135354006 07 S/CR/20-21/67 02 01 2021 Rs.75,000 C022135354006	High	Partially Accepted by Auditor	199950

SMART/2023-24/Int/0138 DIUNAS/Q3	4	Quarter 1	Monetary	Procurement	Discrepancies in compliance of procurement procedure and record keeping	<p>FY 2022-23 We observed that payment has been made to Shirram Yatra Company Private Ltd for providing travelling, food & accommodation service to 130 farmers out of state seven days farmer exposure visit but we noticed that as per word bank procurement guideline unit was made payment to party exceeding Rs 10/- (In Lakhs) but without following E- tender process because financial year 2022-23 Out of state farmers exposure visit budget sanction of Rs. 16,80,000/- for 80 farmers but out of 35 farmers of 7 CBO's is not agree for exposure visit their written letter available on record that's reason DIU-Nashik procurement was started for only 45 farmers exposure visit and budget for same (45*21000) of Rs. 9,45,000/- therefore unit has follow open paper tender and publish on smart website on dated 07.02.2023 (news paper 10.02.2023) further extra target of 55 farmers budget of Rs. 11,55,000 allotted by PIU Agri on dated 08.02.2023 and then DIU contact related CBO's after their confirmation total 130 farmers agree for out of state visit then work order issue to contractor on behalf of open paper tender in which quotation validity for 90 days but as per word bank procurement manual without E- tender work order given to supplier due to above condition but approval is not taken from PIU Agri. Payment details as under: Payment date Party name Bill no Bill date Amount 17.03.2023 Shirram Yatra Company Private Ltd 122 10.03.2023 26,61,750</p> <p>It was observed that during Q3, GST was deposited for the month of November 2023 amounting to Rs.4,168/- with a delay of 4 days.</p>	High	Submitted by Auditor	2661750
	5	Quarter 3	Monetary	Finance	Statutory Compliances		High	Submitted by DIU Nashik	4168